

До Председателя
на Научно жури,
назначено със заповед,
на Директора на НЦЗПБ,
№482/14.12.2018г.

РЕЦЕНЗИЯ

от Проф. д-р Ирена Атанасова Младенова- Христова, дм, Ръководител на катедрата по хигиена, епидемиология и инфекциозни болести, към Медицински факултет, при Тракийски университет, Стара Загора,

на дисертационен труд, за присъждане на образователната и научна степен “Доктор“, професионално направление 7.1. “Медицина“, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, докторска програма „Епидемиология“

Автор: Д-р Галин Емилов Каменов

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Отдел “Епидемиология“, НЦЗПБ

Тема: “Проучвания на съвременни епидемиологични заплахи, значение и решения за отговор на общественото здраве”

Научен ръководител: Проф. д-р Тодорка Димитрова, дм

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Д-р Галин Емилов Каменов е роден на 23.04.1952г. Завършил висшето си образование, като магистър по медицина, във ВМИ- София, през 1979г. За периода 1978-2001г., работи във ВМИ, при МНО. През 1984г., получава диплома за специалност по епидемиология. През 2000-2001г., както и през 2017г., д-р Каменов, работи в Министерство на здравеопазването, като Заместник-министр на здравеопазването, където се занимава с провеждане на държавна здравна политика, в областта на общественото здраве. От 2001г. до 2017г., д-р Галин Каменов е Директор на ХЕИ и РИОКОЗ – Со-

фийска област и Главен секретар на РЗИ – Софийска област. От 1997 г. до 1999 г., е консултант на Министерство на външните работи, по проблемите на защитата от биологично оръжие и официалната политика на страната, по Конвенцията за забрана разпространението на биологично оръжие. В същия период е председател на Българската делегация, към групата на НАТО, за пробовземане и идентификация на биологични и химични агенти. В периода 2008 - 2012г., участва в работата на секционната група “Химични, биологични и радионуклеарни заплахи”, към Комитета по здравна сигурност, към Европейския съюз, като представител на страната, а от 2009 г. участва в работата на Мрежата на комуникаторите, към същия комитет.

Владее английски и руски езици.

През м. октомври, 2017г., д-р Каменов е зачислен в докторантура на самостоятелна подготовка, на тема: “Проучвания на съвременни епидемиологични заплахи, значение и решения за отговор на общественото здраве”. Процедурата по предварително разглеждане на дисертационния труд е проведена пред разширен колегиум, на Отдел “Епидемиология“, на 14.11.2018г. Членовете на колегиума гласуват единодушно готовността на д-р Галин Каменов за защита, пред Научно жури.

Нарушения по процедурата няма.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата за епидемиологичните заплахи е изключително актуален проблем. В наше съвремие, високо мобилният, взаимозависим и взаимосвързан свят предоставя безброй възможности за бързото разпространение на инфекциозните болести, поради което са необходими актуализирани и разширени регламенти. Инфекциозните болести сега се разпространяват географски много по-бързо, отколкото в което и да е друго историческо време. Смята се, че през 2006г. са пътували 2,1 милиарда пътници, с авиокомпаниите. Избухването на епидемия, в която и да е част на света, е само на няколко часа от това да се превърне в непосредствена заплаха някъде другаде.

Целта и задачите на дисертационния труд са ясно и конкретно формулирани, и засягат оценка на риска от съвременни епидемиологични заплахи, и на отговора на системата за надзор и контрол, като се предложат решения за оптимизирането ѝ. Задачите са : да се анализират сериозни епидемии, причинени от нови или завърнали се инфекциозни болести (emerging and reemerging diseases) – контрол и определяне на значението им; оценка на влиянието на съвременните предизвикателства, възникнали с появата им: урбанизация, глобализация, миграционни процеси и климатични промени, за общественото здраве; оценка на опасността от умишлено използване на биологични

агенти за общественото здраве; анализ на състоянието на системата за епидемиологичен надзор в България и предложения за оптимизирането ѝ, в новите условия.

3. Познаване на проблема

Д-р Каменов показва задълбочено познаване на съвременните епидемиологични заплахи по света. Дисертационният труд е написан на 118 стр., илюстриран е с 8 таблици и 36 фигури, референтният списък включва 197 заглавия, на базата на които е изграден литературният обзор (13- на кирилица и 184- на латиница). Структурата на труда е класическа и издържана, съгласно изискванията, като включва: въведение – 2 страници, литературен обзор- 22 страници, цел и задачи – 1 страница, материали и методи – 2 страници, резултати и обсъждане – 76 страници, изводи – 2 страници, приноси – 1 страница и книгопис – 12 страници. Повече от 1/2 от библиографията на дисертацията е от последните 10 години. Докторантът е разработил много обстоен преглед на научните познания по разгledаните проблеми, който е съобразен с целта и същността на поставените задачи на дисертационния труд.

Д-р Галин Каменов интерпретира с вещина и задълбоченост появяването на нови и завръщането на стари инфекции, предизвикиали епидемии, през последните години или имащи потенциал за подобно развитие: SARS, MERS - CoV, Dengue, Ebola, Zika virus, HIV/AIDS; биотероризма и др. Анализира влиянието на редица социални фактори: глобализацията, урбанизацията, миграционните процеси, както и климатични фактори (глобалното затопляне) върху разпространението на инфекциозните болести, в динамично променящия се свят.

4. Методика на изследването

Обект на проучването са данни от епидемиологични проучвания, на епидемии и епидемични взривове, в армията и в Софийска област, през периода 1983-2011г. Критерии за включване в проучването са: значимостта на епидемиите, определена от степента на заплаха за обществено здраве и откриване в момента на възникване на нови за нашата страна инфекции. На основата на тези критерии са анализирани следните епидемии: първа епидемия в страната, причинена от ротовируси, 1983 г.; първа епидемия от пситакоза във военен колектив, 1994 г.; епидемия от Ку-треска в Ботевград, 2004 г.; голяма водна епидемия, в град Своге, от хепатит A, 2006 г.; първа епидемия у нас от остри гастроентерити, предизвикана от норовируси, 2007 г.; епидемия от туляремия в

Софийска област, 1997-2009 г.; грипна епидемия в Софийска област, 2009-2010 г.; епидемия от морбили в Софийска област, 2010 г.

Характеристиките на стрептоковото носителство в затворени колективи са изследвани в два етапа: първи - 1985-1987 г. и втори етап - 1988-1989 г. В първия етап са изследвани 1468 гърлени култури, получени от клинично здрави лица, от два колектива, по 120 души. Във втория етап са изследвани микробиологично гърлени култури от 246 лица от учебно заведение, както и контролни групи, сформирани чрез случаен подбор на лица с негативни култури.

Анализът и оценката на влиянието на съвременни предизвикателства - новопоявили се инфекции, завръщане на стари инфекции, урбанизация и глобализация, миграционни процеси, климатични промени и умислена употреба на биологични агенти за общественото здраве, както и проблемите за оптимизация на системата на епидемиологичния надзор и общественото здраве, се извършва на основата на: Решения на Европейския парламент и Съвета на Европа; стратегии, ръководства и инструкции на ECDC; стандарти, инструктивни материали и Протоколи на СЗО; анализи и отчети за заболяемостта от инфекциозни болести на НЦЗПБ; данни на Националната референтна лаборатория по кърлежо/векторно преносими инфекции, листерии и лептоспири на НЦЗПБ.

При описание на възникналите епидемии са използвани: комплексен епидемиологичен метод, включващ епидемиологично проучване на епидемии и епидемични взривове, и епидемиологичен анализ на проучвания на характеристиките на разпространение, у нас и в съседни страни, на зоонози и предавани с кърлежи инфекции; съвременни вирусологични и микробиологични методики, съобразени с препоръките на НЦЗПБ и основани на изискванията на СЗО и ECDC: при проучванията за стрептококово носителство е използван микробиологичен метод за определяне на групова и типова принадлежност на бета-хемолитични стрептококи; серологичен метод, определяне на кръвногрупов фенотип на носители на бетахемолитични стрептококи и контролна група; лазерна нефелометрия и др. Методът χ^2 е използван за анализ на получените данни за стрептококово носителство. При оценка на разпространението на стрептококовото носителство и различните групи БХС е изчислен 95% доверителен интервал за определяне на репрезентативната грешка.

Методите позволяват постигането на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Резултатите от дисертационния труд са описани подробно, професионално и последователно, съобразено с поставените задачи.

Дефинирани са 11 изводи: епидемиите от инфекциозни болести имат непредсказуем характер и склонност от бързо разпространение. През 21 век заплахата от тези болести нараства с появата на нови инфекции. Някои от тях са с разрушителен потенциал за разпространение. Тази заплаха се усилва от урбанизацията, глобализацията, миграцията и сериозни климатични и демографски промени; анализът на проучените епидемии, представляващи заплаха за общественото здраве, показва необходимост от продължителен контрол и след овладяването им; необходимо е превенцията на предаваните с вектори инфекции да се подобри чрез оптимизиране на епидемиологичния надзор и Националната програма за профилактика и контрол на векторно-преносимите инфекции. Направени са изводи относно клиничното, и епидемиологично значение на две групи заразоносители на *S. pyogenes*, и особено, откриването на нефритогенни щамове, което е сигнал за антибиотично лечение на носителите. Във връзка с глобалните климатични промени, съществува тенденция за повишаване ръста на заболяемостта у нас, от векторно предавани инфекции и зоонози; засилване на епидемиологичния надзор, ранно оповестяване и профилактика на екзотични болести, във връзка с интензивните миграционни процеси; да се предвидят възможните сценарии за биологична заплаха и реакция. За оптимизиране на системата за епидемиологичен надзор, е предложено провеждане на регулярна оценка, въвеждане на електронна система за случай базиран надзор, създаване на Съвет за ранно оповестяване, Съвет за управление на епидемични взривове, съобщаване на случаи с необичаен синдром и трансформиране на структурите на общественото здраве.

Високо оценявам и признавам формулираните 7 приноси.

Приноси с потвърдителен характер (2)

На основата на анализ на данни от собствени проучвания на епидемии, представляващи заплаха за общественото здраве, са дефинирани предложения за оптимизиране на тяхното управление и превенция. Определени са основните характеристики на стрептококовото носителство в затворени колективи - честота, продължителност, динамика на създаване, микробиологични характеристики на бета-хемолитичните стрептококи изолирани от носители.

Приноси, с научно-теоретичен характер (3)

Въз основа на анализа, на съвременни епидемиологични заплахи за общественото здраве и състоянието на здравната ни система, са направени обосновани предложения за нейното подобряване. Проучен е подробно, на модел- военен колектив, характерът на носителството на *S. pyogenes*, като е определено съотношението между здраво носителство и инапарентна инфекция. Предложено е съвременно терапевтично поведение при епидемични ситуации, свързани със стрептококови инфекции. За пръв път у нас е открит случай на латентен гломерулонефрит, при носителство на нефритогенен щам на *S. pyogenes*.

Приноси с научно- приложен характер (2)

Направени са конкретни предложения за оптимизиране на системата за епидемиологичен надзор в България, свързани със създаване на интернет базирана електронна система за случай- базиран надзор на инфекциозните болести.

Направени са конкретни предложения за оптимизиране на системата за контрол - създаване на Съвет за ранно оповестяване, Съвет за управление на епидемични взривове, задължително съобщаване на случаи с необичаен синдром и трансформиране на структурите на общественото здраве.

Формулираните приноси и получени резултати са негова лична заслуга.

6. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Д-р Галин Емилов Каменов е представил 4 научни публикации, по темата на дисертационния труд. В национално научно списание- „Медицински мениджмънт и здравна политика“, има 1 публикация, относно съвременния епидемиологичен надзор. Две от публикациите са в престижното научно списание, с импакт фактор, „*Euro surveillance*“ (епидемичен взрив от остра гастроентерит, в региона на Самоков, както и от Q-треска в Ботевград). Подробно е описал и избухването на епидемичен взрив от психатикоза, с епидемиологичните характеристики и противопидемични мерки, в затворен военен колектив. Във всички научни статии д-р Каменов е водещ автор, като три от тях са в международни списания, на английски език.

Автореферат

Авторефератът е изработен, по структура и съдържание, според изискванията. Съдържа 52 страници и е онагледен с 24 фигури и 4 таблици. Адекватно отразява методологията, резултати, изводите и приносите, постигнати в дисертацията.

Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Направените изводи и приноси могат да бъдат основа, за усъвършенстването и разработването на бъдещи национални стратегии и стандарти, за оптимизирането на системата за надзор и контрол на съвременните епидемиологични заплахи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на НЦЗПБ.*

Дисертационният труд показва, че докторантът д-р Галин Емилов Каменов притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения, по научната специалност „*епидемиология*“. С убеденост давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’, по научна специалност „*епидемиология*“, професионално направление 7.1. “Медицина“.*

07.03.2019г.

Подпись:

Проф. д-р Ирена Младенова-Христова, дм